

Liv Danyèl la — Nimewo Swasanntwa

*Devwale Parèl Istorik yo: Twonpri Jewoboram ak Tès Lafwa Mouvan
Advantis la*

Jeff Pippenger

2024-02-06

Wayòm nò a ak wayòm sid la te gaye anba endiyasyon Bondye pandan de mil senksan ven (2,520) ane, kòm akonplisman alyans ki te kraze a nan Levitik ven-senk ak ven-sis. Karannsis ane ki te genyen ant konklizyon premye ak dènye endiyasyon yo te reprezante rasanbleman de wayòm sa yo pou vin yon sèl wayòm Izrayèl espiyèl modèn nan ane 1844. Rasanbleman de nasyon sa yo te reprezante pa de bwa yo Ezequyèl te mete ansanm, ansanm ak de bwa vèv Zarèfat la te ranmase nan istwa Eli a. Nan 22 oktòb 1844, istwa pwofetik wayòm nò a ak wayòm sid la te rive nan konklizyon li, epi lè li te fè sa, li te repete istwa kòmansman de wayòm sa yo.

Jérabòam te etabli yon sistèm adorasyon fo nan wayòm nò a pou anpeche sijè li yo vwayaje al Jida pou yo adore Bondye nan sanktyè ki Jerizalèm nan.

Epi Jowoboram di nan kè li: Koulye a, wayòm nan pral tounen nan kay David la. Si pèp sa a monte pou al ofri sakrifis nan kay Senyè a, lavil Jerizalèm, lè sa a kè pèp sa a pral tounen ankò bay mèt yo a, bay Woboram, wa Jida a; y ap touye m, epi y ap tounen ankò kote Woboram, wa Jida a. Se poutèt sa wa a pran konsèy, li fè de ti towò bèf an lò, epi li di yo: Li twòp pou nou monte Jerizalèm; gade bondye nou yo, Izrayèl, ki te fè nou soti nan peyi Lejip la. Li mete youn nan Betèl, epi lòt la li mete nan Dan. Bagay sa a vin tounen yon peche; paske pèp la al adore devan youn nan yo, jouk rive Dan. Li bati yon kay pou wo plas yo, epi li fè prèt pami pi ba klas pèp la, ki pa t soti nan pitit Levi yo. Jowoboram tabli yon fèt nan uityèm mwa a, nan kenzyèm jou mwa a, menm jan ak fèt ki te nan Jida a; epi li ofri sou lotèl la. Se konsa li fè nan Betèl, li sakrifye bay ti towò bèf li te fè yo; epi li mete nan Betèl prèt wo plas yo li te fè yo. Konsa li ofri sou lotèl li te fè nan Betèl la, nan kenzyèm jou uityèm mwa a, nan mwa li te envante nan pwòp kè pa li; epi li tabli yon fèt pou pitit Izrayèl yo; li ofri sou lotèl la, epi li boule lansan. 1 Wa 12:26–33.

Sistèm adorasyon li a te tipik de Katolik la (payanis la), paske, menm jan ak rebelyon Arawon an, li te tabli yon imaj pou bèt la e yon imaj de bèt la. De imaj ti towò bèf yo te fèt an lò, sa ki senbolize Babilòn. Yo te konsakre imaj yo bay bondye peyi Lejip yo, bondye Arawon te idantifye menm jan an tou, kòm “bondye ki te fè nou soti nan peyi Lejip la.” Li te bati de lotèl nan de vil, ki, lè yo konsidere yo ansanm, reprezante konbinezon legliz la (Betèl) ak leta a (Dann). Lotèl sa yo te fo kopi vrè lotèl la, ki se Kris la, menm jan Katolik la pretann li se reprezantan Kris la sou tè a. Li te leve yon prèttriz kòripsyon, menm jan ak prèt Katolik yo. Li te chwazi yon jou pou sèvis adorasyon li a ki te ekspresman diferan de jou nenpòt nan vrè fèt Bondye yo, konsa sa reprezante konfli ki genyen ant vrè jou adorasyon an ak fo jou adorasyon an.

Nan inogirasyon fo sistèm adorasyon li a, Bondye te voye yon pwofèt soti Jida pou reprimande sistèm adorasyon kontrefè li a.

Epi, gade, yon nonm Bondye soti Jida pa pawòl Senyè a pou l ale Bètèl; epi Jewoboram te kanpe bò lotèl la pou l boule lansan. Epi li rele kont lotèl la dapre pawòl Senyè a, li di: O lotèl, lotèl, men sa Senyè a di: Gade, yon pitit gason pral fèt pou kay David la, Jozya se non li; epi sou ou li va ofri prèt wo plas yo ki boule lansan sou ou, e zo moun va boule sou ou. Epi menm jou sa a li bay yon siy, li di: Men siy Senyè a pale a: Gade, lotèl la va fann, epi sann ki sou li a va vide deyò. 1 Wa 13:1–3.

Pwofèt ki soti Jida a te pwoklame yon pwofesi an twa pati ki te idantifye nesans wa Jozyas nan lavni. Li te predi ke Jozyas t ap touye move prèt ki t ap sèvi bò lotèl fo a, e ke Jozyas t ap boule zo moun sou menm lotèl sa a. Li te bay Jewoboram tou yon siy, lè li te fè konnen lotèl Jewoboram nan t ap fann louveri epi sann yo t ap vide deyò. Tout bagay sa yo te akonpli dapre Pawòl Senyè a; men lè Jewoboram te tande pwoklamasyon pwofèt la, li te fache e li te chèche aji kont pwofèt la, men Bondye te gen kontwòl.

Epi sa, lè wa Jewoboram tande pawòl nonm Bondye a, ki te rele kont lotèl la nan Bètèl, li lonje men l soti bò lotèl la, li di: Mete men sou li. Men men li te lonje kont li a vin cheche, konsa li pa t kapab rale l tounen vin jwenn li ankò. Lotèl la menm fann, epi sann yo gaye soti sou lotèl la, dapre siy nonm Bondye a te bay pa pawòl Seyè a. 1 Wa 13:4, 5.

Siy la te akonpli imedyatman, epi men Jewoboram nan te vin paralize.

Wa wa a, li di nonm Bondye a konsa: Tanpri, sipliyè fas Seyè a, Bondye pa ou la, epi lapriyè pou mwen, pou men mwen ka retounen vin jan li te ye ankò. Epi nonm Bondye a sipliyè Seyè a, e men wa a retounen vin jan li te ye ankò, e li te vin menm jan li te ye anvan an. Epi wa a di nonm Bondye a: Vini lakay mwen, pran fòs ou ankò, epi m ap ba ou yon rekonpans. Men nonm Bondye a di wa a: Menm si ou ta ban mwen mwatye kay ou, mwen pa ta antre avèk ou, ni mwen pa ta manje pen ni bwè dlo nan kote sa a; paske se konsa li te kòmande m pa pawòl Seyè a, li te di: Pa manje pen, pa bwè dlo, ni pa tounen ankò pa menm chemen ou te vini an. Konsa li pati pa yon lòt chemen, epi li pa tounen pa chemen li te vini Bètèl la. 1 Wa 13:6–10.

Jezi toujou montre fen yon bagay avèk kòmansman yon bagay; epi kòmansman wayòm nò a ak wayòm sid la nan ansyen Izrayèl literal la rive nan fen yo nan istwa kote de baton yo vin ini pou fè yon sèl baton, ki reprezante nasyon Izrayèl esprityèl modèn nan.

Nan listwa kote de baton yo te ini, yon pwosesis eprèv an twa etap te inisye nan tan lafen an an 1798. Toude baton yo (wayòm yo) t ap rasanble davans anvan efizyon Sentespri a nan Kri Minwi a. Nan premye desepsyon an nan prentan 1844 la, Pwotestan yo echwe nan pwosesis eprèv la e yo te vin pitit fi Katolik la, konsa yo te repete inogirasyon yon fo sistèm adorasyon, jan sa te deja prefigire pa Jewoboram.

Refòm Pwotestan an te yon travay Bondye te akonpli pou fè legliz ki nan dezè a soti anba sipèstisyon, tradisyon, ak koutim legliz Wòm nan. Depi nan tan Martin Luther, pi plis verite toujou te revele, ki idantifye fanm movèz vi Tir la kòm pa t anyen plis pase yon sistèm adorasyon payen ki kouvri avèk yon fo deklarasyon Krisyanis. Se te bi Senyè a pou fè pèp Li ki te prizonye soti nan fènwa, menm jan Li te fè lè pèp Li a te esklav ann Ejip. Li te delivre yo anba esklavaj Ejip la pou ba yo lalwa Li. Refi Pwotestan yo te fè pou yo suiv limyè k ap ogmante nan konnesans ki te dese

an 1798, te anpeche yo rekonèt lalwa a ak vrè travay Kris la nan tanp ki sen an an 1844.

Rejè yo te fè kont mesaj lè jijman an te rive a te make yo kòm pitit fi legliz Wòm nan, epi yo leve yon fo sistèm adorasyon ke Ekriti yo idantifye kòm fo pwofèt la (Pwotestantis apostata). Millerit fidèl yo, ki te antre nan sanktyè a pa lafwa nan dat 22 oktòb 1844, te resevwa limyè twazyèm zanj lan epi yo te prezante yon repwòch kont fo sistèm adorasyon an ki fè konnen li se Pwotestan, pandan l ap kenbe sou tradisyon prensipal payanis la, sètadi adorasyon solèy la. Pwofèt ki soti nan Jida a te yon tip Adventis Millerit la k ap rekonèt epi k ap prezante mesaj twazyèm zanj lan ki te rive nan dat 22 oktòb 1844.

Lè Jewoboram te fè pwofèt la demann pou l vini lakay li pou l pran repo epi refè fòs li, pwofèt la te fè konnen enstriksyon presi Senyè a te ba li yo. Menm kòmandman sa a te bay Adventis milerit la tou. Kòmandman an se te pou yo pa retounen nan chemen yo te vini an, epi Adventis milerit la te soti nan denominasyon pwotestan yo. Yo te separe ak Pwotestan yo nan premye desepsyon an nan prentan 1844 la, epi Jeremi bay yon egzanp sou menm enstriksyon sa yo ki te deja bay pwofèt Jide a.

Pawòl ou yo te jwenn, epi mwen te manje yo; e pawòl ou te vin pou mwen lajwa ak kè kontan nan kè mwen; paske yo rele m pa non ou, O SENYÈ, Bondye tout lame yo. Mwen pa t chita nan asanble moun k ap pase nan betiz yo, ni mwen pa t rejwi; mwen te chita pou kont mwen poutèt men ou: paske ou te ranpli m ak endiyasyon. Poukisa doulè mwen pa janm fini, epi blesi mwen pa ka geri, li refize geri? Èske w ap vin pou mwen nèt tankou yon moun k ap bay manti, tankou dlo ki manke? Se poutèt sa, men sa SENYÈ a di: Si ou tounen, lè sa a m ap mennen ou tounen ankò, epi w ap kanpe devan mwen; e si ou separe sa ki presye a ak sa ki vye a, w ap tankou bouch mwen: se pou yo tounen vin jwenn ou; men ou menm, pa tounen vin jwenn yo. Epi m ap fè ou tounen pou pèp sa a tankou yon miray bwonz ki byen ranfòse: yo va goumen kont ou, men yo p ap genyen batay sou ou: paske mwen avèk ou pou m sove ou ak pou m delivre ou, se SENYÈ a ki di sa. E m ap delivre ou anba men mekan yo, e m ap rachte ou anba men moun terib yo. Jeremi 15:16–21.

Nan akonplisman pwofesi tan dezyèm Malè a, nan dat 11 out 1840, zanj vanyan an nan Revelasyon 10 desann avèk yon ti liv louvri nan men li, epi yo te di Jan pou l ale pran liv la epi manje li. Jeremi reprezante sila yo ki te manje ti liv la nan pwèn sa a nan listwa a, e pawòl yo te dous tankou siwo myèl, paske yo te “lajwa ak rejwisans” “kè” li. Men, poutèt “men” Bondye, Jeremi te “ranpli” “ak endiyasyon,” li te “blese” e li te nan “doulè pèpetyèl.” Poutèt “men” Bondye, Jeremi te sijere ke Bondye te “pou” Jeremi “tankou yon mantè,” e tankou “dlo ki pa kenbe.” Seyè a te kenbe “men” li sou yon erè ki te nan kèk nan chif ki te sou tablo 1843 a.

Jeremi reprezante premye desepsyon Millerit yo, lè vizyon Abakik la te pran reta. Pou moun Jeremi reprezante yo, sa te parèt kòm si mesaj la, ki prezante kòm “lapli,” te echwe. Men, Abakik te deklare: “paske vizyon an se ankò pou yon tan fikse; men nan fen an li pral pale, e li p ap bay manti: menm si li pran reta, tann li; paske li pral vini sètènman, li p ap pran reta.” Jeremi te panse Bondye te bay manti, e ke mesaj la (lapli) te echwe, men li te sèlman pran reta.

Lè sa a, Bondye te enstwi Jeremiya konsa: “si ou tounen, lè sa a m ap fè ou retounen ankò, e ou va kanpe devan mwen; epi si ou wete sa ki presye a nan sa ki vye a, ou va tankou bouch mwen: se pou yo tounen vin jwenn ou; men, pa fè ou menm tounen al jwenn yo.” Apre desepsyon an, Jeremiya te reprezante pèp Bondye a, ki dwe retounen nan sèvis Senyè a epi souke dekourajman ki te pwodui lè li te parèt kòm kwa mesaj la te echwe. Si Jeremiya ta satisfè egzijans yo te fikse yo, Bondye t ap pèmèt li vin pòtpawòl pa Li.

Sa ki pi enpòtan pou etid nou an nan moman sa a se sa Bondye te di Jeremi konsènan “asanbleman moun k ap pase nan rizib” yo ki t ap “rejwi” poutèt desepsyon li. Li te di Jeremi ke moun k ap pase nan rizib yo te ka retounen vin jwenn Jeremi, men li menm li pa t dwe janm retounen jwenn yo. Jeremi te reprezante sila yo ki te kanpe kont Pwotestan yo, ki te fèk chwazi retounen nan patiraj Katolik la epi ki te vin tounen pitit fi Babilòn yo, fo pwofèt Baal ak Astarté yo. Jeremi te reprezante pwofèt Jideyen an ki, nan menm pwèn sa a sou liy pwofetik la, te reprimande fo sistèm adorasyon Jewoboram lan nan kòmansman wayòm nò a, konsa li te vin yon tip ki montre entwodiksyon yon fo sistèm adorasyon ki te yon imaj Katolik la nan fen istwa wayòm nò a. Pwofèt la te di Jewoboram, lè Jewoboram te ofri pou fòme yon alyans, ke li pa t dwe manje, ni bwè, ni retounen pa chemen li te vini an.

Epi wa a di nonm Bondye a: Vini lakay avè m, reprann fòs ou, e m ap ba ou yon rekonpans. Men nonm Bondye a di wa a: Menm si ou ta ban m mwatye nan kay ou, mwen pa pral antre avè ou; ni mwen pa pral manje pen ni bwè dlo nan kote sa a; paske se konsa Seyè a te bay mwen lòd pa pawòl li, li te di: Pa manje pen, pa bwè dlo, epi pa retounen pa menm chemen ou te vini an. 1 Wa 13:7–9.

Ekspresyon pwofèt Jideyen an ann amoni ak zèv fo pwofèt Baal ak Ashtawòt yo nan istwa Eli a. Natirèlman, istwa Millerit yo se tou istwa Eli a, paske Miller te Eli. Nan istwa Eli a, pwofèt Baal ak Ashtawòt yo te fè yon dans twonpri, ki te denonse kòm foli lè dife desann soti nan Bondye epi li boule ofrann Eli a nèt; konsa sa te sèvi kòm yon tip pou vide Sentespri a nan Rèl Minwi a nan istwa Millerit la. Konfwontasyon nan istwa sa a te reprezante konfwontasyon dezyèm Eli a, ki te Jan Batis la, pandan dans twonpri pitit fi Ewodyad la (Salome) t ap fèt. Ewodyad te tipifye pa Jezabèl, epi Jezabèl se yon senbòl Legliz Katolik la.

An 1844, legliz Pwotestan yo te vin Salome, pitit fi Ewodyad (Jezabèl). Nan dans twonpri a, Ewòd te pwomèt mwatye wayòm li a, e li te fè sa nan jou anivèsè nesans li, konsa li te prefigire dènye jou yo lè dis wa yo, ki Ahab tipifye yo (wa dis wayòm nò yo), dakò bay wayòm yo bay papote a (Jezabèl). Bay “mwatye wayòm ou” se yon senbòl yon konfederasyon, e pwofèt ki soti Jide a t ap fè Jerobowam konnen klèman li pa t ap janm fè alyans ak wa apostata a ni soutni sistèm adorasyon kontrefè li a.

Se sa tou sa Seyè a te di Jeremi tou, lè Li te di ke “asanbleman moun k ap pase nan rizib” la (Pwotestantis apostata a) ka retounen vin jwenn Jeremi, men Jeremi pa dwe janm retounen jwenn yo, ni retounen pa chemen li te vini an. Men, pwofèt Jideyen an te fè menm bagay sa a vre, paske li te twonpe pa yon fo pwofèt, yon pwofèt mantè, anvan li te retounen Jide—anvan li te fini travay yo te ba li a.

Kounyeya a, te gen yon vye pwofèt ki t ap rete Betèl; epi pitit gason li yo vini, yo rakonte li tout zèv nonm Bondye a te fè jou sa a nan Betèl; pawòl li te pale ak wa a, yo rakonte papa yo sa tou. Epi papa yo di yo: Ki chemen li te pran? Paske pitit gason li yo te wè ki chemen nonm Bondye a, ki te soti Jida, te pran. Epi li di pitit gason li yo: Sele bourik la pou mwen. Se konsa yo sele bourik la pou li; epi li monte sou li, epi li ale dèyè nonm Bondye a, li jwenn li chita anba yon pye bwadchenn; epi li di li: Èske se ou menm nonm Bondye a ki te soti Jida? Epi li di: Se mwen menm. Lè sa a li di li: Vini lakay mwen, epi manje pen. Epi li di: Mwen pa ka tounen avè w, ni antre avè w; ni mwen p ap manje pen ni bwè dlo avè w nan kote sa a; paske pawòl Seyè a te di m konsa: Ou p ap manje pen ni bwè dlo la a, ni tounen ankò pa chemen ou te vini an. Li di li: Mwen menm tou, mwen se yon pwofèt menm jan ak ou; e yon zanj te pale avè m pa pawòl Seyè a, li di: Fè l tounen avè w lakay ou, pou l ka manje pen epi bwè dlo. Men li t ap bay li manti. Se konsa li tounen avè l, li manje pen lakay li, epi li bwè dlo. Epi, pandan yo te chita bò tab la, pawòl Seyè a vin sou pwofèt ki te fè l tounen an; epi li kriye bay nonm Bondye a ki te soti Jida a, li di: Men sa Seyè a di: Paske ou pa t obeyei bouch Seyè a, e ou pa t kenbe kòmandman Seyè a, Bondye ou la, te ba ou a, men ou tounen, ou manje pen epi ou bwè dlo nan kote Seyè a te di ou: Pa manje pen, pa bwè dlo; kadav ou p ap rive nan tonm zansèt ou yo.

Epi sa, apre li te fin manje pen, e apre li te fin bwè, li sele bourik la pou li, sètadi pou pwofèt li te fè retounen an. E lè li te ale, yon lyon kontre avè l sou chemen an, li touye l; kadav li te rete jete sou chemen an, bourik la te kanpe bò kote l, lyon an tou te kanpe bò kote kadav la. Epi gade, moun t ap pase, yo wè kadav la jete sou chemen an, ak lyon an kanpe bò kote kadav la; yo vini, yo rakonte sa nan vil kote vye pwofèt la te rete a. Lè pwofèt ki te fè l retounen sot sou chemen an tande sa, li di: Se nonm Bondye a, ki pa t obeyei pawòl Senyè a; se poutèt sa Senyè a lage l nan men lyon an, ki dechire l e ki touye l, dapre pawòl Senyè a te pale avè l la. E li pale ak pitit gason l yo, li di: Sele bourik la pou mwen. E yo sele l. E li ale, li jwenn kadav li jete sou chemen an, ak bourik la ak lyon an kanpe bò kote kadav la; lyon an pa t manje kadav la, ni li pa t dechire bourik la. E pwofèt la pran kadav nonm Bondye a, li mete l sou bourik la, li mennen l tounen; epi vye pwofèt la vini nan vil la, pou l kriye sou li epi pou l antere l. E li depoze kadav li nan pwòp tonm pa li; e yo plenn sou li, yo di: Ay, frè mwen! Epi sa rive, apre li te fin antere l, li pale ak pitit gason l yo, li di: Lè m mouri, antere m nan kavo kote nonm Bondye a antere a; mete zo mwen bò kote zo li yo: paske pawòl li te pwoklame pa pawòl Senyè a kont lotèl ki Betèl la, ak kont tout kay kote ki wo yo ki nan vil Samari yo, pral sètènman rive vre. 1 Wa 13:11–32.

N ap kontinye etid sa a nan pwochen atik la.

“Lè pouvwa Bondye rann temwayaj sou sa ki verite a, verite sa a dwe rete pou tout tan kòm verite a. Yo pa dwe bay plas a okenn sipozisyon ki vini apre e ki kontrè ak limyè Bondye bay la. Moun pral leve ak entèpretasyon sou Ekriti yo ki, pou yo menm, se verite, men ki pa verite. Verite pou tan sa a, Bondye ban nou li kòm yon fondasyon pou lafwa nou. Se Li menm ki anseye nou sa ki verite. Youn pral leve, epi yon lòt ankò, avèk yon nouvo limyè ki kontredi limyè Bondye te bay anba manifestasyon Sentespri Li. Gen kèk toujou vivan ki te pase atravè eksperyans yo te fè nan etablisman verite sa a. Bondye, nan gras Li, te prezève lavi yo pou yo repete, epi repete jouk nan fen lavi yo, eksperyans yo te pase ladan l lan, menm jan ak Jan apot

la te fè jouk nan dènye fen lavi li. E moun ki te pote drapo a epi ki tonbe nan lanmò yo dwe pale atravè repiblikasyon ekriti yo. Mwen resevwa enstriksyon ke se konsa vwa yo dwe tande. Yo dwe rann temwayaj yo sou sa ki konstitye verite pou tan sa a.”

“Nou pa dwe resevwa pawòl moun ki vini ak yon mesaj ki kontredi pwen espesyal lafwa nou yo. Yo rasanble yon gwo kantite Ekriti, epi yo anpile yo kòm prèv toutotou teyori yo ap soutni yo. Sa fèt ankò e ankò pandan senkant dènye ane yo. Ebyen, byenke Ekriti yo se pawòl Bondye, e yo dwe resevwa respè, aplikasyon yo, si aplikasyon sa a deplase yon sèl poto nan fondasyon Bondye te soutni pandan senkant ane sa yo, se yon gwo erè. Moun ki fè yon aplikasyon konsa pa konnen demonstrasyon mèvèye Sentespri a ki te bay puisans ak fòs a mesaj tan pase yo ki te vin jwenn pèp Bondye a.”

“Prèv ansyen G yo pa fyab. Si yo ta aksepte yo, yo t ap detwi lafwa pèp Bondye a nan verite ki fè nou sa nou ye a.

“Nou dwe pran yon pozisyon fèm sou sijè sa a; paske pwen li ap chèche pwouve pa mwayen Ekriti yo pa solid. Yo pa pwouve ke eksperyans pase pèp Bondye a te yon erè. Nou te gen verite a; zanj Bondye yo te dirije nou. Se anba kondwit Sentespri a yo te bay prezantasyon kesyon sanktyè a. Se sajès pou tout moun rete an silans konsènan aspè lafwa nou yo kote yo pa t gen okenn patisipasyon. Bondye pa janm kontredi tèt Li. Yo mal aplike prèv ki soti nan Ekriti yo lè yo fòse yo rann temwayaj sou sa ki pa vre. Yon moun ankò, epi yon lòt ankò, ap leve epi ap pote sa yo pretann se yon gran limyè, epi yo ap fè deklarasyon pa yo. Men nou rete sou ansyen bòn yo. [1 Jan 1:1–10 quoted.]”

“Yo ban m enstriksyon pou m di ke nou ka itilize pawòl sa yo kòm pawòl ki apwopriye pou tan sa a, paske lè a rive kote peche dwe rele pa vrè non li. Nou jwenn antrav nan travay nou akòz moun ki pa konvèti, k ap chèche pwòp glwa pa yo. Yo vle pou yo konsidere yo kòm inisyatè nouvo teyori, teyori yo prezante pandan y ap pretann se verite. Men si teyori sa yo resevwa, yo pral mennen nan yon demanti verite ke pandan senkant dènye ane yo Bondye te bay pèp Li a, pandan Li t ap konfime l pa demonstrasyon Sentespri a.” Selected Messages, liv 1, 161.